

LINKÖPINGS UNIVERSITET

Muntlig presentationsteknik

TDPo19 Projekt datorspråk

Karin Joelsson

Ta hjälp av Språkverkstaden!

Det här kan vi hjälpa dig med

Språkverkstaden är öppen under terminstider för alla studenter vid Linköpings universitet som vill ha hjälp med muntlig eller skriftlig framställning på svenska.

I Språkverkstaden kan du få hjälp med:

- Att formulera dig tydligt i akademiskt skrivande
- Att strukturera en text på ett tydligt sätt
- Att använda referenser och referatmarkeringar
- Att genomföra muntliga uppgifter, till exempel att planera en redovisning

I Språkverkstaden arbetar svensklärare, svenska-som-andraspråklärare och en logoped. Vi kan vara din läsare och ge konstruktiv kritik och tips, så att du själv kan arbeta vidare med din text. Vi erbjuder också Våga tala-kurser som riktar sig till dig som p.g.a. nervositet inte klarar av att hålla muntliga presentationer.

Boka tid för språkhandledning

Drop-in

Under terminen är du välkommen på våra drop-in tider för att lära dig mer och kunna ställa frågor om t.ex. språk, presentationsteknik och studieteknik.

Drop-in Campus Valla: Key-huset,

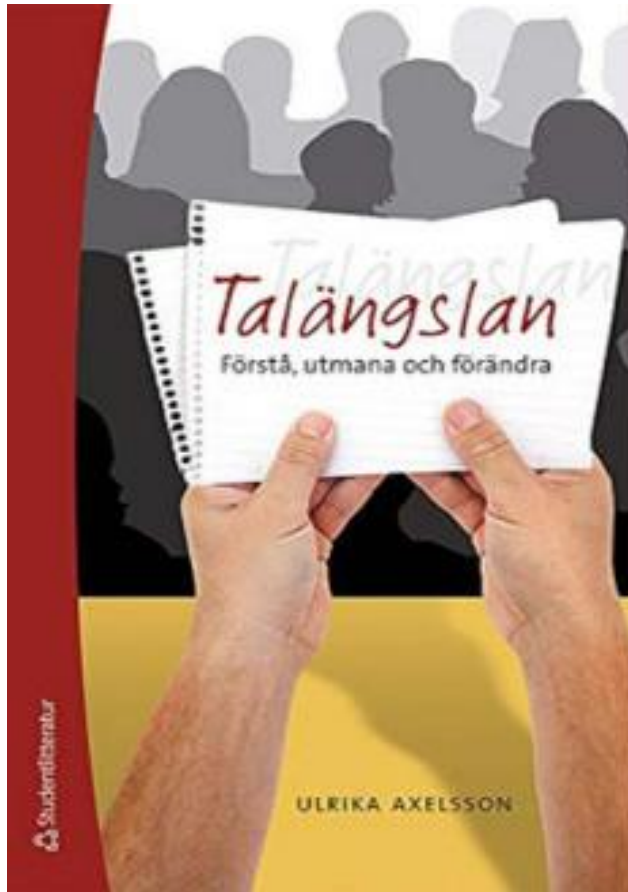
Plan 1. Språkverkstaden (rum 2213)

Torsdagar 12.30-14.00

12/2 12.30-14.00
19/2 12.30-14.00
26/2 12.30-14.00
5/3 12.30-14.00
12/3 12.30-14.00
19/3 12.30-14.00
26/3 12.30-14.00
2/4 12.30-14.00
9/4 12.30-14.00
23/4 12.30-14.00
7/5 12.30-14.00
21/5 12.30-14.00
28/5 12.30-14.00
4/6 12.30-14.00

<https://liuonline.sharepoint.com/sites/student-stod-och-kontakt/SitePages/Sprakstod-svenska.aspx>

Boktips!

Innehåller praktiska övningar och hur du kan träna långsiktigt för att få bukt med din talängslan

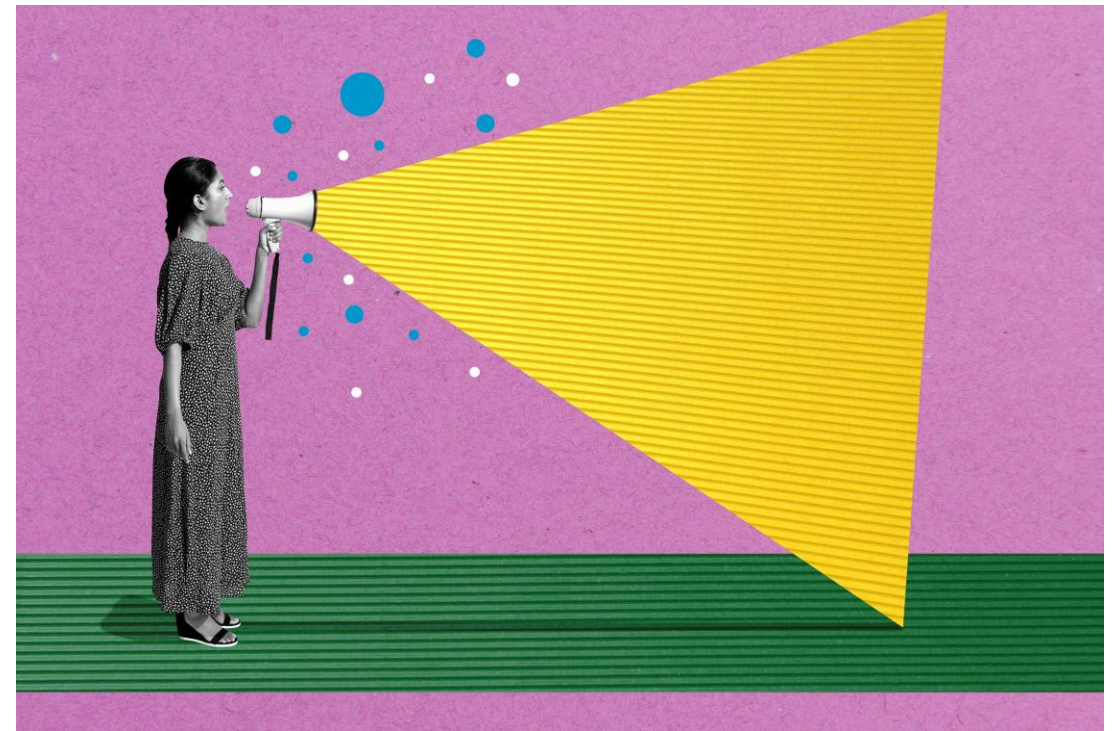
Boktips!

Varför lyssnar vi mer på vissa människor än andra? Vad är det de gör som fångar vår nyfikenhet och påverkar våra föreställningar och vår vilja att agera?

Retorikens uppkomst och dess användning

- Retoriken utformades i Grekland och Rom från 500-talet f.Kr.
- Retoriken växer och utvecklas genom förkunnelsen av kristendomen.
- Politik och olika rörelser genom historien utvecklar och använder sig av retoriken.
- Inom film, massmedia, sociala medier och reklam

Att använda pauser är effektivt

Titta på scenen från filmen *Avatar* när Colonel Quaritch talar till de nyanlända soldaterna

Hur många pauser gör Quaritch? Hur långa är pauserna?

Vad tycker du är utmärkande för hans kroppsspråk och vilken effekt får det?

Varför är retorik viktigt?

”Att kunna använda språket på ett effektivt sätt, att kunna framföra ett budskap så att publiken förstår och tycker att det är viktigt det du säger, kort sagt – att vara övertygande – är ett hantverk som du kan lära dig”

(Lindstedt, 2015, s. 12)

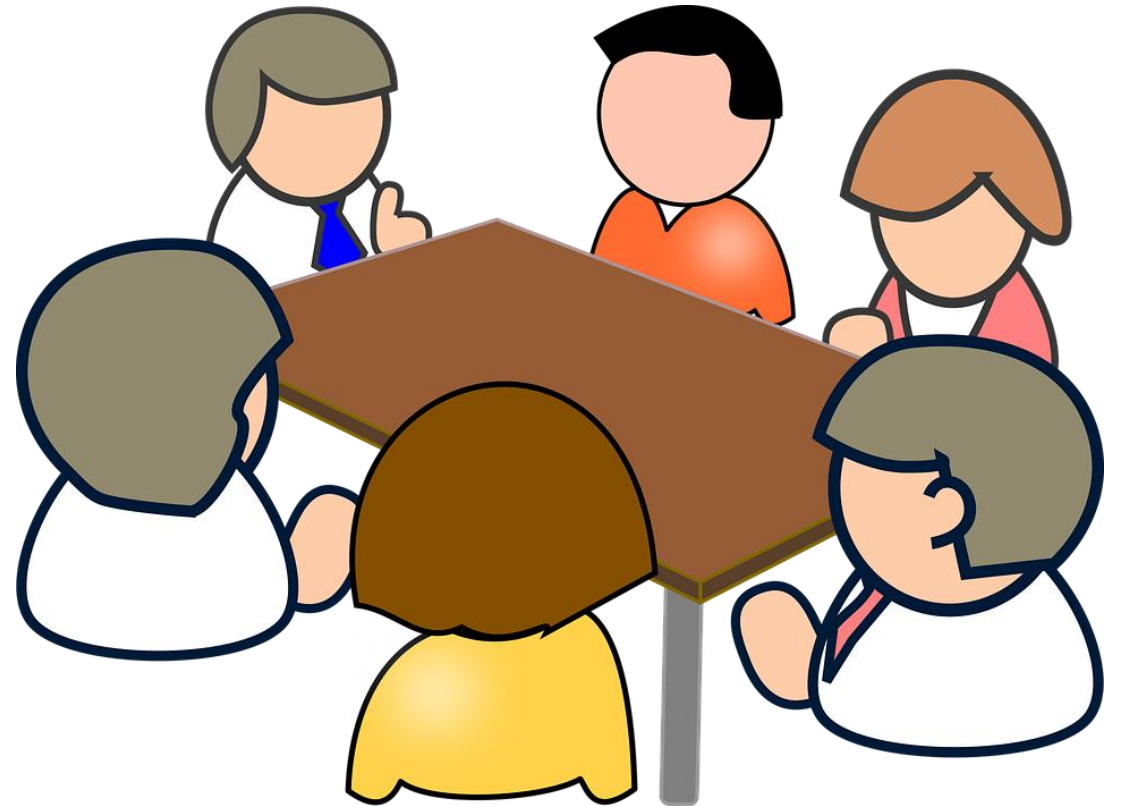
Fundera på följande

- Vilka erfarenheter har du att tala inför grupp/publik?
- I vilka situationer kan du tänka dig att du kommer att tala inför andra i framtiden?
- Vad kännetecknar en god talare och ett bra tal enligt dig?
- Vilka är dina styrkor som talare?
- Vilka egenskaper eller färdigheter skulle du vilja utveckla när det gäller att tala inför publik?

Hur är en bra talare?

Diskutera med
bordsgrannarna!

Titta och analysera!

Steve Jobs introducerar
iPhone 2007

<https://www.youtube.com/watch?v=x7qPAY9JqE4&t=31s>

Partesmodellen (Talets olika delar)

Intellectio (Att förstå uppgiften)

Inventio (Innehållet)

Dispositio (Vilken ordning?)

Elocutio (Vilket språk?)

Memoria (Hur ska jag lära mig det jag ska säga?)

Actio (Hur ska jag framföra mitt tal?)

Att förstå uppgiften (intellectio)

Publiken

Budskapet

Målet

Genre

Tiden

Kontexten

Innehållet (inventio)

Definition och beskrivning

Jämförelse

Orsak och verkan

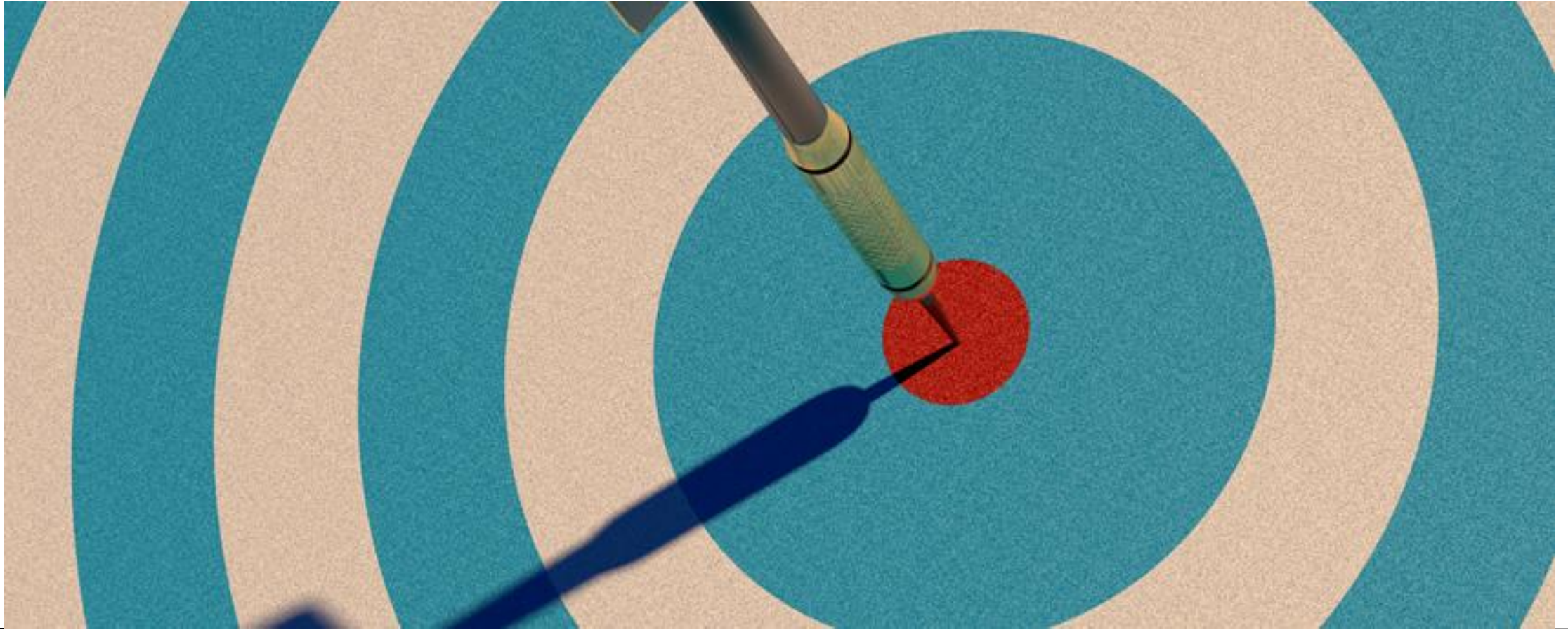

Fakta och siffror

Tre typer av argument

Gör ett urval så att du undviker informationsstress!

Vad ska du använda för att visualisera det du talar om?

Hans Rosling och den magiska tvättmaskinen

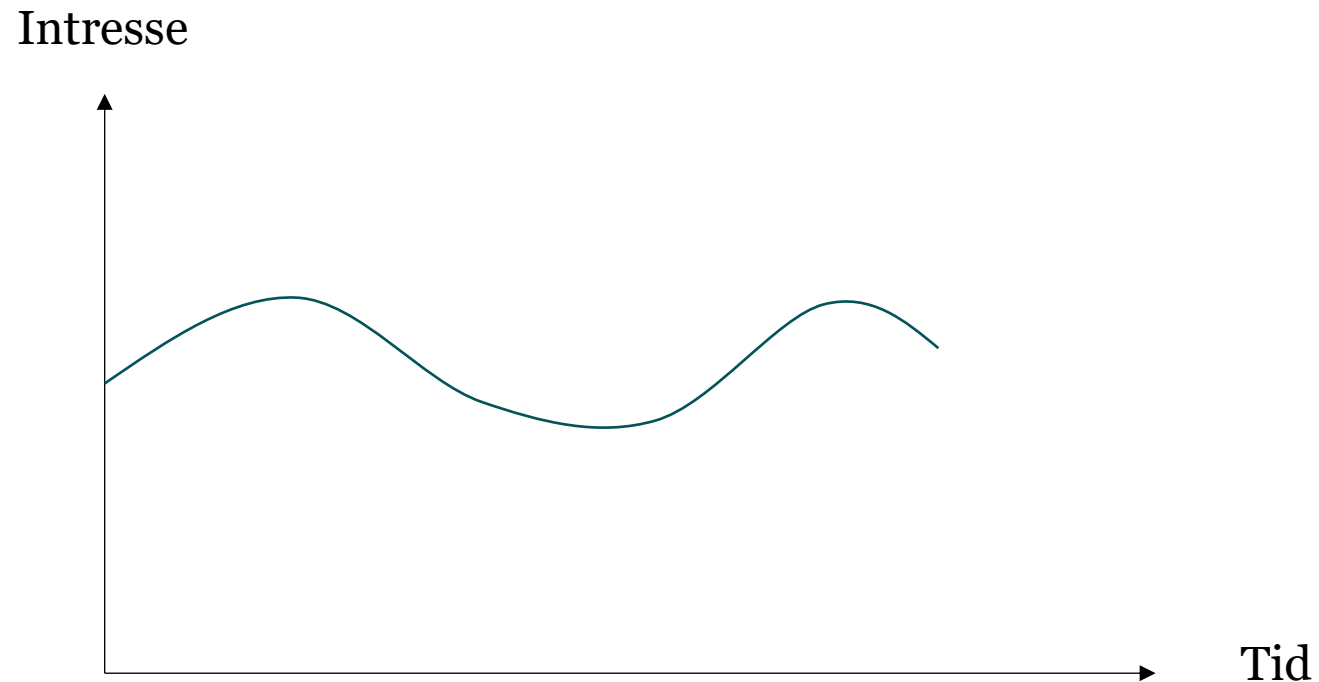
<https://www.youtube.com/watch?v=6sqnptx1Ccw>

Struktur och planering (disposito)

- Den röda tråden
 - skelettet i din presentation
1. Inledning
 2. Bakgrund och sammanhang
 3. Budskap
 4. Argumentation
 5. Avslutning

Uppmärksamhets- eller argumentationskurvan

Inledningen

Hur ska jag börja min presentation?

Berätta något personligt

Berätta någon historia som har en anknytning till ditt ämne

Börja med ett citat från någon välkänd person

Börja med att ge ett exempel som är kopplade till ditt ämne

Börja med några fakta t.ex statistik som fungerar som bevis för det du ska argumentera för/tala om

Yttra ett starkt påstående som väcker intresse

Ställ en retorisk eller faktisk fråga till publiken

Hur ska jag avsluta min presentation?

Berätta en historia i två halvor. I inledningen ger du början på berättelsen, och sedan i avslutningen kommer du tillbaka till berättelsen och ger själva upplösningen

Du kan använda samma bild/rekvisita i början och i slutet

Börja och avsluta med samma retoriska fråga och ge svaret på den i avslutningen

- Vem vill inte vara lycklig?
- Vill du verkligen missa den här chansen?
- Visst är väl ändå detta det bästa för klimatet?

Den språkliga dräkten (elocutio)

Metaforer

- öknens skepp (kameler)

Liknelser

- flitig som en myra

Anafor (upprepningar)

”/.../We shall fight on the beaches
we shall fight on the landing grounds
we shall fight in the fields and in the
streets
we shall fight in the hills
we shall never surrender.”

Winston Churchill

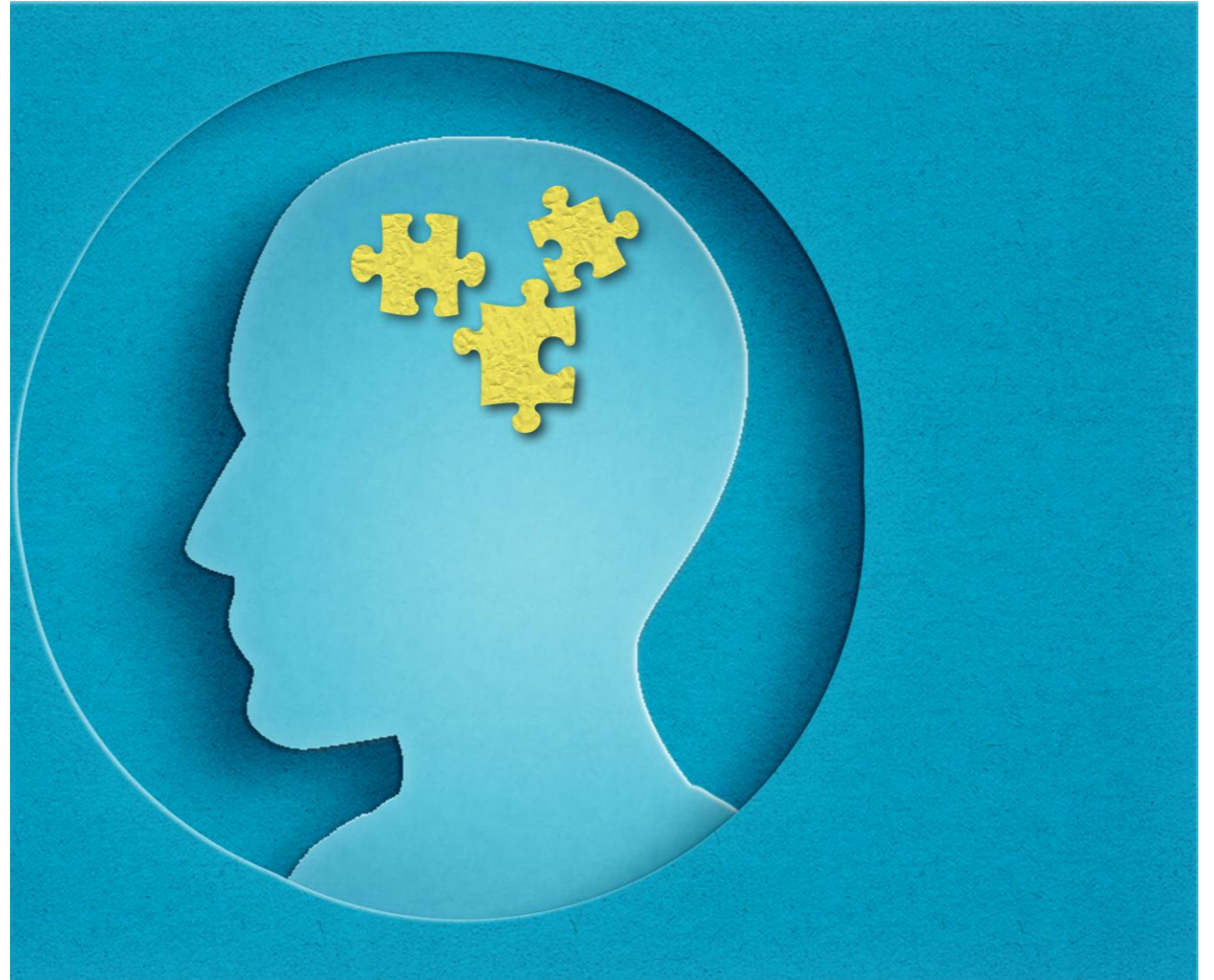

Manuskript (memoria)

Hur ska jag lära mig det jag ska säga?

Hur gör du?

Diskutera en kort stund med den som du
sitter bredvid

TDP019 Muntlig presentation av artikel vt 2026

Du ska nu genomföra en muntlig presentation av din artikel för studiekamrater som inte har läst samma text.

I genomförandet av din presentation gäller följande:

- Presentera artikeln så att alla de som lyssnar förstår innehållet. Gör en sammanfattning på 5 min. (Tänk på att du hinner säga ganska mycket på 5 min så innehållet i din presentation behöver antagligen vara mer än det du har skrivit i ditt referat).
- Avsluta din presentation med en eller två diskussionsfrågor. Du leder diskussionen under ca 5 min.
- I den muntliga framställningen ska du **inte** använda någon Powerpoint - presentation men du får gärna använda någon form av rekvisita eller visuellt hjälpmedel om du vill.

Förberedelser och att tänka på under talet:

- Träna flera gånger och tala högt när du tränar. Ta också tid när du tränar! Du har en tidsram på fem minuter att förhålla dig till.
- Du kan använda ett manus vid presentationen men det ska vara stödord eller punkter som stöd inte en hel text.
- Tänk på att använda din röst, lagom taltempo och ditt kroppsspråk för att nå ut med ditt tal.
- Ha en tydlig disposition av talet, det vill säga en inledning, en huvuddel och en sammanfattande avslutning.
- Ha en god kontakt med publiken genom att ha ögonkontakt med de som lyssnar.

Instruktionen finns på kurssidan och presentationerna sker i mindre grupper v 11 mån, tis och ons, se Timeedit.

Frågor som hjälper dig att komma igång:

Vad? - Vad ska du prata om?
Berätta/beskriva/argumentera/
redogöra?

-Vad vill du säga?

-Vad är viktigt?

Vem? - Vem/vilka vänder du dig till?
- Vem lyssnar?

- Vilka förkunskaper har
åhörarna?

- Hitta den rätta språkliga
nivån?

Hur? - Hur ska du framföra det du ska
berätta?

- Vilka hjälpmedel kan fungera
som stöd?

- Hur kan du väcka och behålla
lyssnarnas intresse?

Vilken disposition passar bäst?

Kronologisk disposition

1. Inledning: Ge en bakgrund till ämnet.
2. Huvuddel: Presentera händelser i tidsordning.
3. Avslutning: Sammanfatta.

Tematisk disposition

1. Inledning: Presentera ämnet.
2. Huvuddel: Redovisa olika sidor av ämnet.
3. Avslutning: Sammanfatta, jämför och dra slutsatser.

Vilken disposition passar bäst?

Emfatisk disposition

1. Inledning: Presentera kortfattat det viktigaste.
2. Huvuddel: Utveckla och förtydliga ämnet och innehållet mer detaljerat.
3. Avslutning: Sammanfatta, upprepa det viktigaste och dra slutsatser

Kontrastiv disposition

1. Inledning: Presentera ämnet.
2. Huvuddel: Redovisa argument för och emot eller olika vinklar av ett ämne.
3. Avslutning: Sammanfatta och ta ställning.

Glöm inte att använda sambandsmarkörer

(se fler exempel s 178-179, s. 184-189 i Blomström & Persson)

Inledningsvis vill jag säga att...

Först och främst...

För det första...

för det andra...

för det tredje...

Å ena sidan...å andra sidan

Avslutningsvis vill jag påpeka att...

Slutligen...

Sammantaget...

Sist men inte minst...

Innan jag avslutar...

Akademiska texter behöver bearbetas och anpassas för att presenteras muntligt

Tänk på:
ordval
meningslängd
meningsbyggnad
disposition

Gör så här!

- Använd talspråkliga sambandsord. (t ex. ”och” istället för ”samt”)
- Förenkla ord, fraser och meningsbyggnad så att det blir lätt för den som lyssnar att hänga med i och förstå det som sägs:
 - hellre korta meningar än långa
 - undvik nominaliseringar (använd en verbfras istället för ett långt och sammansatt substantiv)
 - använd aktiv form av verbet istället för passiv form
 - förenkla meningsbyggnaden, hellre rakt på sak än krångliga formuleringar

Vi ses på seminarierna!

Referenser

Lindstedt, I. (2015). Talarens hantverk – Att göra framgångsrika presentationer. Studentlitteratur.

<https://www.digitallearninginstitute.com/blog/mayers-principles-multimedia-learning>